

TISKOVÁ ZPRÁVA

Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR

V Holešovičkách 41, Praha 8

Tel./fax: 286 840 129, 130

E-mail: chludilo@soc.cas.cz

Financování politických stran Proč vstupovat do strany?

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2003</i>
Otázky:	<i>PV.53-57</i>
Termín terénního šetření:	<i>23.- 30. června 2003</i>
Počet respondentů:	<i>1062</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>3.září 2003</i>
Kód tiskové informace:	<i>pv30903</i>
Zpracovala:	<i>Iva Chludilová</i>

V červnovém šetření Naše společnost 2003 jsme zjišťovali názory občanů na financování politických stran. Předkládali jsme pět možných způsobů - u každého se dotázaní vyjadřovali, do jaké míry s ním souhlasí či nesouhlasí¹.

Největší podporu má financování z členských příspěvků, souhlasilo by s ním 94 % respondentů. Jen o něco menší podporu - 87 % - má příjem finančních prostředků od sympatizantů strany. S příspěvky od sponzorů a zájmových skupin souhlasí 71 % dotázaných, většina lidí (58 %) podporuje i příjmy z vlastního podnikání stran. V případě příjmů z podnikání se však také vyskytlo nejvíce odpovědí „neví“ (13 %). Naopak nejmenší podpoře se těší možnost financování ze státního rozpočtu - souhlasí pouze 28 % dotázaných.

Všechny způsoby financování stran se setkávají se zvýšenou podporou u sympatizantů KDU-ČSL. Příspěvky od členů a od sympatizantů podporují ve větší míře stoupenci ČSSD. S příspěvky od sympatizantů, ale také s podnikáním samotných stran častěji souhlasili přívrženci KSČM. Příjmy z podnikání našly větší oporu i u potenciálních voličů ODS.

---

¹ Otázka: „Souhlasíte s následujícími možnostmi financování politických stran?“

Tab.1: Možnosti financování politických stran

	rozhodně souhlasí	spíše souhlasí	spíše nesouhlasí	rozhodně nesouhlasí
ze státního rozpočtu, tedy z daní	6,9	21,0	25,9	41,9
od soukromých sponzorů a zájmových skupin	23,2	47,7	14,1	9,8
z členských příspěvků	66,4	28,1	1,7	1,2
od sympatizantů strany	45,1	42,2	5,7	2,4
z vlastního podnikání	26,1	31,3	16,3	13,4

Pozn.: Dopočet do 100% v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

Ve výzkumu jsme také pokládali otázku, zda by občané přispěli straně, která je jim sympatická². Dotázaní svůj postoj vyjadřovali umístěním na sedmibodové škále s krajními body „pravděpodobně by přispěl“ a „pravděpodobně by nepřispěl“. Přestože – jak ukazuje předchozí tabulka – jsou příspěvky od členů a sympatizantů strany nejpodporovanějším způsobem financování stran, občané příliš ochoty přispět straně, která je jim sympatická, neprojevují. Nejčastější odpovědí byla na škále zcela negativní pozice „pravděpodobně by nepřispěl“ – zvolilo ji 32,5 % dotázaných. Zvolením odpovědi v pravé části škály vyjádřilo spíše neochotu přispět politické straně 55,8 % dotázaných. Umístěním se na levé části škály připustilo alespoň trochu možnost finančního příspěvku straně jen 24,1 % respondentů. Z nich přibližně třetina v posledních deseti letech uvažovala o vstupu do politické strany (v celé populaci je to 14 %). Což souvisí také se zvýšeným zájmem těchto lidí o politickou situaci a jejich vyšší ochotou jít k volbám do Poslanecké sněmovny. Z hlediska stranických preferencí - výraznou ochotu přispět sympatické straně vyjádřili potenciální voliči KSČM a KDU-ČSL (téměř polovina z nich).

Dalším tématem, na které jsme se zaměřili, byly důvody, proč lidé vstupují do politických stran³. Respondenti se vyjadřovali zvláště ke každé z předložených možných motivací (viz tabulka 2).

Více než čtyři pětiny dotázaných (85 %) se domnívají, že důvodem vstupu do strany je snaha získat kontakty. Další podle občanů zřejmě silnou motivací je možnost v budoucnu získat výhodné pozice a funkce (75 %). Na druhou stranu, nejen osobní zisk je motivací vstupu do politické strany - 72 % dotázaných se domnívá, že vstup do strany je motivován snahou změnit situaci k lepšímu. Podle více než dvou třetin dotázaných lidé vstupují do strany, aby se mohli podílet na plnění programu strany (69 %) a protože chtějí někam patřit (68 %). Finanční zisk je důvodem vstupu do strany podle 66 % respondentů.

Příznivci ODS jsou častěji než ostatní přesvědčeni, že důvodem vstupu do politické strany je snaha o zlepšení situace, ale méně často než ostatní za důvod považují možný finanční zisk a snahu někam patřit. Snahu někam patřit považují za významnější sympatizanti KSČM a KDU-ČSL. Podle přívrženců KDU-ČSL je také důležitější motivací plnění programu strany.

² Otázka: „Co byste udělal, kdyby strana, se kterou sympatizujete či jejíž názory Vám jsou blízké, Vás požádala, abyste jí finančně přispěl na stranické aktivity?“

³ Otázka: „Občané mohou v místě svého bydliště vstoupit do politické strany a účastnit se na jejích aktivitách, aniž by nutně museli zastávat funkce či za to byli placeni. Z jakého důvodu vstupují občané do politických stran? Je to protože...“

Tab.2: Proč lidé vstupují do politických stran?

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne
chtějí v budoucnu získat výhodné pozice a funkce	19,8	55,1	16,9	1,3
chtějí změnit situaci k lepšímu	12,7	59,5	17,9	2,4
chtějí získat kontakty	22,1	62,6	8,1	0,9
jde jim o finanční zisk	22,4	43,5	23,0	2,6
chtějí někam patřit	14,2	53,6	18,1	2,6
chtějí se podílet na plnění programu strany	12,4	56,1	17,8	2,5

Pozn.: Dopočet do 100% v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

Zároveň nás zajímalo, jaké by podle občanů měly být motivace vstupu do politické strany⁴. Předkládány byly stejné možnosti jako v předchozí otázce.

Důvody vstupu do politické strany by měla být snaha zlepšit situaci k lepšímu, za správné to považuje 92 % dotázaných, a dále touha podílet se na plnění programu strany (90 %). Podle více než tří čtvrtin respondentů je správné, aby důvodem byla i snaha někam patřit (77 %). Naopak převládá nesouhlas se vstupem do strany za účelem finančního zisku (správné 44 %, nesprávné 52 %). Pouze 15 % dotázaných se domnívá, že je správné, aby občané vstupovali do stran ve snaze získat výhodné pozice a funkce a jen 13 % si myslí, že správnou motivací je finanční zisk. Názor, že je správné vstupovat do strany za účelem zisku peněz, kontaktů a výhodných pozic, nachází více zastánců mezi lidmi, kteří se o politickou situaci hodně zajímají a především jsou s ní spokojeni.

Největší rozdíly mezi názory, z jakých důvodů lidé vstupují do politických stran a z jakých důvodů by do nich správně vstupovat měli, jsou tam, kde se jedná o motivace čistě osobní – možné získání výhodných pozic, navázání kontaktů či finanční zisk.

Tab.2: Proč by lidé měli vstupovat do politických stran?

	rozhodně správné	spíše správné	spíše nesprávné	rozhodně nesprávné
chtějí v budoucnu získat výhodné pozice a funkce	3,8	10,8	38,3	44,0
chtějí změnit situaci k lepšímu	54,0	38,0	4,0	1,1
chtějí získat kontakty	8,3	35,4	36,1	15,7
jde jim o finanční zisk	4,2	8,5	36,8	47,0
chtějí někam patřit	21,5	55,0	11,0	4,1
chtějí se podílet na plnění programu strany	41,3	48,3	3,7	1,3

Pozn.: Dopočet do 100% v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

⁴ Otázka: „A je to tak podle Vašeho názoru správné? Má být důvodem pro vstup do politické strany to, že...“